

- 2.Жерноклеєв І. В. Демократична основа процесу підготовки майбутніх вчителів технологій в північних країнах Європи / І. В. Жерноклеєв // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – 2011. – Вип. 30. – С. 61- 68.
- 3.Кострюков С.В. Формування демократичних цінностей студентської молоді в трансформаційний період : Автореф. дис. к. ф. н. - 09.00.10 – філософія освіти / Сергій Володимирович ; Інститут вищої освіти Академії педагогічних наук України, Київ, 2004. – 19 с.
- 4.Кравцов В. Теоретичні засади формування громадянської компететності майбутнього соціального педагога / В. Кравцов, Т. Кравцова // Наукові записки. Серія : Педагогічні науки. –2012. – Вип. 103. – С. 27-35.
- 5.Освіта для демократичного громадянства : посіб. для підготов. вчителів з питань освіти для демократ. громадянства та освіти з прав людини (вдосконалена версія – вересень 2007) / [Р. Голлоб, Е. Хаддлестон, П. Крапф та ін.] ; пер. з англ. та адапт. Л. М. Ващенко ; за ред. Е. Хаддлестона ; заг. ред. укр. версії : Н.Г. Протасова. – К. : НАДУ, 2009. – 92 с. – (Навчання і життя в демократії).

УДК 373.31.035.3:371.2.035.6

Синетар Ірина Василівна, магістр спеціальності
«Початкова освіта», Мукачівський державний університет
Науковий керівник – канд. пед. наук Тягур В. М.

ЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ У ТРУДОВОМУ ВИХОВАННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В Україні відбуваються докорінні зміни, пов'язані з процесами державотворення, демократизації, переходу до нових економічних відносин. національного відродження в усіх сферах життя суспільства. Сучасний період розвитку українського суспільства відкриває широкі можливості для оновлення змісту роботи закладів освіти на основі народних традицій виховання. У контексті сучасного реформування освіти особливо актуальною є проблема виховання в молодших школярів позитивного ставлення до національних трудових традицій і звичаїв. Про це ще писав основоположник вітчизняної психолого-педагогічної думки, видатний вітчизняний педагог К.Д.Ушинський, «виховання, створене самим народом і побудоване на народних основах, має ту виховну силу, якої нема в найкращих системах, побудованих на абстрактних ідеях або запозичених в іншого народу.

Народність є й досі єдиним джерелом життя народу в історії. Народ без народності тіло без душі, якому лишається тільки піддатися законові розкладу і зникнути в інших тілах, що, зберігають свою самостійність»...«тільки народне виховання є живим органом в історичному процесі народного розвитку» [1, с. 100].

Дослідження теоретико-методологічних основ проблем виховання учнів у національних трудових традиціях і звичаях українського народу частково розглянуто в працях Г.Ващенко, С.Гончаренка, І.Зязюна, О.Кононко, В.Мадзігона, Ю.Мальованого, Н.Миропольської, Н.Ничкало, О.Савченко, О.Сухомлинської, М.Ярмаченка. Вітчизняні вчені основним джерелом розвитку особистості вважають соціокультурну ситуацію в якій вона функціонує [2, с. 280].

Збагачення змісту та педагогічних засобів навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи народним досвідом виховання особистості обґрунтовано в дослідженнях: О.Воропай, М.Грушевського, О.Духновича, П.Житецького, Я.Каменського, М.Костомарова, П.Куліша, М.Максимовича, В.Сухомлинського, К.Ушинського, П.Чубинського, Д.Яворницького (виховання особистості на традиціях і звичаях українського народу); М.Глушко, Т.Гонтар, Г.Павлуцького, С.Павлюка, М.Сумцова, П.Чубинського (взаємозв'язок змісту художньо-трудової діяльності дітей з традиційними автентичними діями); Т.Мацейків, Е.Сявко (уведення системи автентичних дійств у зміст з народознавства); Т.Байбари, В.Киричок, М.Лещенко, Л.Масол, О.Савченко, В.Сироти, О.Рудницької, Г.Тарасенко, В.Тименка, К.Чорної, Т.Шевчука (дидактичні аспекти реалізації змісту навчання, збагаченого національними традиціями і звичаями); Н.Бібік, М.Вашуленка, В.Льченко, Л.Кочиної, В.Паламарчук, О.Савченко, В.Тименка (дидактичні напрями інтеграції багатокomпонентного змісту початкової освіти в сучасних умовах);

А.Бакушинського, І.Богуславської, В.Василенка, В.Вишняківської, В.Воронова, В.Прядко (взаємозв'язок змісту декоративно-прикладного мистецтва з традиціями, звичаями та календарно-обрядовими святами); О.Воропай, Б.Гринченко, Л.Данченко, Л.Любарської, Н.Миропольської, І.Огієнка, М.Стельмахович, С.Русової (спільна художньо-трудова діяльність батьків, учнів та педагогів у сюжетних діях календарно-обрядових ритуалів та свят) [3, с. 4].

Виходячи з вище сказаного, проблема навчання молодших школярів у трудових традиціях і звичаях українського народу займає значне місце в теорії та методиці виховання. Особливо гостро постали такі проблеми: визначення змісту трудового навчання у початковій школі, побудованого з урахуванням трудових традицій і звичаїв українців; виявлення ефективних педагогічних умов запровадження досвіду народної педагогіки у навчально-виховний процес сучасної початкової школи; навчально-методичне забезпечення уроків трудового навчання та позакласних занять, побудованого на трудових традиціях і звичаях українського народу [4, с. 153].

Трудове навчання, як загальноосвітній предмет, становить основу предметного наповнення освітньої галузі «Технологія», головна мета якого є формування технологічно грамотної особистості, підготовленої до життя й активної трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства. Досягнення цієї мети забезпечується самим змістом трудового навчання як навчального предмету.

У державній національній програмі «Освіта» наголошується: «Трудова підготовка здійснюється через трудове навчання протягом усього періоду навчання в усіх типах загальноосвітніх навчальних закладів» [2, с. 4].

Школа повинна бути не тільки навчальним закладом, вона має бути школою національного відродження, осередком виховання майбутніх національно свідомих громадян України. У зв'язку з цим майбутнім учителям потрібно, по-перше, постійно працювати над відродженням історичної пам'яті українського народу через дослідження і відродження традицій, ремесел, фольклору, їх актуалізації в демократичних умовах на якісно новому рівні сучасної початкової школи. По-друге, важливим є, з врахування багатонаціональної складової держави, сприйняття їх усіма етносами, що населяють Україну, для формування в учнів почуття культурної єдності й міжнаціонального взаєморозуміння. По-третє, традиції були, і залишаються, джерелом, першоосновою розвитку сучасної педагогічної науки, новаторського досвіду, інноваційних технологій навчання і виховання розробленого і вдосконаленого на основі національних традицій, національної свідомості та ідентифікації.

Виховання на національно-культурних традиціях українського народу в процесі урочної та позаурочної діяльності має велику кількість засобів морального, трудового, естетичного виховання особистості учня.

У зв'язку з цим актуальними педагогічними умовами успішного виховання учнів є питання розвитку та удосконалення професійної підготовки формування національної свідомості й гідності майбутніх учителів початкової школи, обізнаність майбутнього вчителя, а відповідно й учнів, із національно-культурними традиціями, ремеслами свого народу, їх історичними коренями, що дасть можливість широко впроваджувати трудові традиції і звичаї українського народу, ввести досвід народної педагогіки у виховний процес художньо-трудової діяльності учнів початкової школи, усвідомивши виховну сутність і педагогічне значення традицій українського народу, розробити шкільні програми з трудового навчання та позакласної роботи з врахуванням національного досвіду та трудових традицій і звичаїв, вікових і психологічних особливостей учнів початкової школи для забезпечення ефективного здійснення навчально-виховного процесу.

Разом з цим, слід не забувати про: спрямованість змісту навчання й виховання на формування високої моральності, національної свідомості молодших школярів, дотримання міжпредметної та внутріпредметної скоординованості, формування регіонально-традиційних, морально-естетичних, навчально-пізнавальних, перспективно-ціннісних, трудових та інших мотивів творчої діяльності учнів у процесі трудового навчання.

Література

1. Ушинський К.Д. Про народність у громадському вихованні / К.Д. Ушинський // Вибрані педагогічні твори : у 2 т. – Т. 1. – К. : Радянська школа, 1982. – С. 43-103.
2. Зіневич О.Л. Теоретичні аспекти виховання у дітей позитивного ставлення до праці на основі традицій і звичаїв українського народу // Теоретико - методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : Збірник наукових праць Інституту проблем виховання АПН України. – К. : Інститут проблем виховання, 2002. – С. 280 – 283.
3. Гуцан Леся Андріївна. Виховання у молодших школярів позитивного ставлення до традицій і звичаїв українського народу у процесі художньо-трудової діяльності [Текст] : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Гуцан Леся Андріївна ; Ін-т пробл. виховання АПН України. – К., 2005. – 20 с.
4. Гуцан Л.А. Виховання позитивного ставлення молодших школярів до праці на основі традицій і звичаїв українського народу // Педагогічне управління професійним самовизначенням учнівської молоді : Методичний посібник / За редакцією М.П. Тименка. - К. : Інститут проблем виховання АПН України, 2001. - С. 153 - 158.
5. Концепція трудової підготовки школярів України. Проект // Освіта. – 1993. – 30 серпня. – С. 4.

УДК 370.1

Стрілець Аліна Вікторівна, викладач кафедри початкової освіти
Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Затримка психічного розвитку (ЗПР) – це уповільнення темпу розвитку психіки, яке частіше виявляється під час вступу до школи і виражається в нестачі загального запасу знань, обмеженості уявлень, незрілості мислення, переважанні ігрових інтересів і нездатності займатися інтелектуальною діяльністю.

Про затримку психічного розвитку дітей як про порушення загального розвитку в нашій країні стало відомо порівняно недавно, на початку вісімдесятих років минулого століття, з тих пір почали вводити спеціальне навчання для дітей даної категорії.

Подолання затримки психічного розвитку є однією з актуальних проблем сучасно корекційної педагогіки, що зумовлено великою поширеністю цієї форми психічного дизонтогенезу та труднощами виховання, соціальної адаптації та подальшої реабілітації дітей даної категорії.

На це порушення більшість батьків звертають увагу лише тоді, коли дитина починає відвідувати школу, і раптом стає очевидним, що вона не може успішно засвоювати шкільну програму. Звичайно, це не означає, що в дошкільному віці відставання дитини від вікової норми розвитку не може бути виявленим. Все це і призводить до того, що виявлення і корекція затримки психічного розвитку дітей у кращому випадку починається в школі. Більше того успішність дитини багато в чому залежить від раннього виявлення цієї вади. Можна з упевненістю сказати, що якби діти із затримкою психічного розвитку могли отримати необхідну корекційну допомогу в дошкільному віці, то велика частина з них змогла подолати цей недолік ще до надходження в школу і потім успішно навчатися.

Тому, наші сьогоденні знання про затримку психічного розвитку допомагають розглядати її як тимчасовий стан, що і відображено в його назві. Сприятливий вік для корекції затримки психічного розвитку – дошкільний і молодший шкільний. Пізніше, в підлітковому віці, якщо не настала компенсація під впливом корекційно-педагогічної роботи з дитиною, стабілізується стан інтелектуальної недостатності, який за ступенем вираженості буває проміжним між низькою нормою і легкою розумовою відсталістю. Разом з тим, навіть у випадках недостатньої компенсації, затримка психічного розвитку істотно відрізняється від розумової відсталості.

Діти з ЗПР швидко відволікаються, стомлюються, не можуть утримувати в пам'яті завдання, часто не можуть довести розпочату роботу до кінця. Всі ці та багато інших особливостей психічних процесів дітей не можуть не позначатися на стані і під час розвитку їх мови.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>